

Motion till riksdagen 2025/26:2726

av **Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD)**

Uppdaterade regler för överförmyndare och gode män

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av lagstiftningen kring överförmyndare och gode män och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten till professionella gode män och förvaltare och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över införandet av ett nationellt register för gode män och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Översyn och professionella gode män

Runt 123 000 personer företräds idag av en god man, en förvaltare eller en förordnad förmyndare. Det handlar ofta om personer som har olika funktionshinder, en psykisk sjukdom, demens eller barn vars förmyndare inte kan hantera sin roll. Dessvärre har antalet personer med behov av omfattande stöd stadigt ökat, vilket blir ett extra stort problem då det ställer krav på en god tillgång till duktiga, pålitliga och seriösa gode män.

Bristerna idag är dessvärre många, vilket det har gått att se genom olika granskningar. I april 2016 redovisade SVT en granskning av hundratals tillsynsrapporter från länsstyrelserna. Då framkom det att gode män, förvaltare och förmyndare inte hade redovisat vart de pengar som de fått förtroende att sköta hade tagit vägen. I SVT:s kontroll av över 8 000 akter fick hälften av överförmyndarna kritik då de såg mellan fingrarna med felaktigheter som gode män, förmyndare och förvaltare begick. SVT kunde visa att hundratals miljoner kronor, tillhörande de fattiga och utsatta som skulle få samhällets stöd, hade försvunnit och mycket visade sig ha förts över till de gode männens egna konton. Länsstyrelserna i landet har efter granskningen kallat den rådande tillsynen för tandlös.

Det regelverk som finns idag härstammar från 1924 års förmynderskapslagstiftning och infördes i föräldrabalken i princip utan ändring. Det är därför inte särskilt konstigt att det krävs en genomgripande översyn av lagstiftningen kring överförmyndare och gode män, vilket riksdagen bör tillkännage för regeringen. Regeringen bör även uppdras att återkomma med ett förslag till lagstiftning med syftet att möjliggöra professionella gode män och förvaltare.

Nationellt register

Regeringen Löfven uppmanades genom ett tillkännagivande att följa upp lagstiftningen om överförmyndare, gode män och förvaltare. Som följd av det ökande antalet personer i behov av långsiktigt stöd är en sådan uppföljning extra viktig. Riksrevisionen riktade genom en granskningsrapport (2017:33) hård kritik mot dagens system för ställföreträdare och överförmyndare. För dem som satt sig in i dagens system råder det inget tvivel om att exemplen där enskilda lidit ekonomisk, personlig eller rättslig skada på grund av ett bristfälligt system och kontroll rörande förvaltare och gode män är många. Att ställa upp som god man är och ska vara en mycket viktig samhällsinsats. Av den anledningen krävs det en god kontroll över gode män. Regeringen bör verka för att införa ett nationellt register över gode män.

